

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет психології

Кафедра психології розвитку

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історична та культурна психологія»

Освітня програма Психологія ОР «Магістр»
Спеціальність 053 Психологія
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історична та культурна психологія
Освітня програма	Психологія
Спеціальність	053 Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	1/ 1
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 годин Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	Організація навчання здійснюється у віртуальному класі Google Meet В класі постійно доступні усі необхідні для навчання матеріали. Доступ до класу слухачі курсу отримують на першому занятті або http://www.d-learn.pu.if.ua/ google meet
Консультації	Синхронна комунікація відбувається згідно розкладу занять - стаціонарно або дистанційно – на платформах Webex, вхід у яку є доступний у е-розкладі. Асинхронна комунікація здійснюється у класі впродовж усього процесу вивчення дисципліни, в межах робочого часу http://www.d-learn.pu.if.ua Згідно розкладу

2. Опис дисципліни

Анотація до курсу. Покращення результатів навчально-виховного процесу в закладах вищої освіти України відповідно до світових стандартів, потреба підготовка кваліфікованих спеціалістів, компетентних у різних галузях знань і особливо глибоко в одній із них, вимагає опанування магістрами дисципліни «Історична та культурна психологія». Вона ґрунтується на теорії психології розвитку як в онтогенезі, так і в діахронії й синхронії соціокультурного розвитку особистості та соціальних спільнот, історичному процесі розвитку людства та практиці надання культурно та історично чутливої психологічної допомоги. Зміст дисципліни полягає в ознайомленні магістрів із науково-теоретичними основами сучасної історичної та культурної психології, їх категоріальним ладом; прищепленні навичок самостійної мислення та роботи з психологічною літературою на цьому терені, вмінні застосовувати психолого-історичні методи та методики дослідження, опануванні цінностями крос-культурної професійної комунікації, розвитку здатності самостійно мислити, критично аналізувати досвід особистості, зокрема професіонала у культурно-історичному аспекті. В основі навчальної дисципліни покладено проблемно-дослідницький підхід до організації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, розвиток здібностей до творчої професійної діяльності, зв'язок і організацію навчання з рівнем формування фахових компетентностей.

Освітній контент курсу базується на знаннях основ історичної та культурної психології водночас, що сприяють кращому оволодінню прийомами психолого-історичного та крос-культурного мислення. Вивчення курсу відбувається із застосуванням

технології «Blended Learning», шляхом поєднання традиційних та інноваційних технологій, колективної та індивідуальної роботи, складання психолого-історичних та культурно-психологічних кейсів, обговорення, рефлексії, осмислення власних професійних уявлень, набуття умінь та навичок, формування відповідних компетентностей, які забезпечують програмні результати навчання. Курс передбачає огляд, аналіз, оцінку теоретичних положень викладачем та синергію зі студентами під час занять. Практичні (семінарські) заняття орієнтовані на виконання творчих проєктів та багаторівневих завдань.

Предмет дисципліни: опанування магістрами психолого-історичними та культурно-психологічними засобами розвитку та саморозвитку особистості з врахуванням її вікових та індивідуальних особливостей, в контексті професійної творчості.

Мета та цілі курсу. Досягти належного рівня професійної компетентності у осмисленні психоло-історичних явищ та соціокультурних закономірностей розвитку особистості в соціальних спільнотах, в різноманітних соціокультурному контекстах, практиці психолого-історичної реконструкції поведінки та ментальності особистості різних історичних епох. Цілями курсу є засвоєння основних об'єкта, предмета й завдань історичної та культурної психології, які розглянуті крізь призму професійно важливих проблем майбутніх психологів, основних категорій та понять історичної та культурної психології, принципами та методами дослідження на цьому терені як запоруки творчого застосування отриманих відомостей в професійній діяльності, в роботі з різними віковими категоріями. Завдання дисципліни полягають передусім у теоретичному осмисленні логіки розвитку психологічної науки в межах насамперед історичної та культурної психології, ознайомленні з її дослідницькими методами та напрямками надання психологічної допомоги, вивчення досвіду збереження історичних пам'яток як складової культурного простору життєвого благополуччя особистості, комеморативних практик; Йдеться про формування у магістрів а) цілісної системи знань про систему професійно орієнтованих галузей психології – історичну та культурну психології; б) ознайомлення з закономірностями розвитку та трансформації ментальності в історичному вимірі, типологічними моделями цього розвитку; в) формування у майбутніх психологів, на основі засвоєного матеріалу, комплекс професійних компетентностей, зокрема в аспекті культурно-історичної підготовки до надання культурноорієнтованої психологічної допомоги з опорою на розуміння закономірностей історіогенезу трдиційних та модерних моделей поведінки

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми магістри повинні: знати та розрізняти основні основні школи історичної психології; основні категорії та принципи історичної психології, характеризувати напрями розвитку історичної психології; характеризувати психолого-історичний напрям у вітчизняній психології (історія та психологія ментальності, історія та психологія повсякденності); виокремлювати психологічну своєрідність різних історичних періодів (особливості повсякденності, ментальності та персоногенезу в первісному суспільстві, в добу ранніх землеробських цивілізацій, в добу античності, Середньовіччя та Ренесансу, нового часу); трансформації історичних ментальностей різних епох та поведінкових моделей, їх синтезу в історичному процесі. розвиток навичок трудової діяльності та навчання у міжнародному контексті з врахування культурно-психологічних особливостей спілкування; використовувати культурну та міжкультурну компетентність для підвищення рівня психологічної допомоги на тлі міграційних процесів; застосовувати знання в ситуації акультурації. В результаті вивчення дисципліни магістр повинен **вміти:** застосовувати метод психолого-історичної реконструкції з огляду на джерельну базу, в аналізі трансформацій ментальності та стратегій поведінки особистості у контексті певної історичної епохи; створювати

психобіографії на базі історико-біографічних даних про життя конкретних людей; визначити систему методів, методик та прийомів синхронного та діахронного дослідження феноменів психічної реальності. поцінювати та володіти комеморативними практиками; використовувати знання психолого-історичних закономірностей в дослідженні психології поколінь; враховувати особливості маніпулювання віджилими та штучно-модельованими псевдоісторичними практиками з метою впливу на масову свідомість засобами СМІ з врахуванням їхньої історичної генези.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно-та мультидисциплінарних командах.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

5. Програмні результати навчання (ПРН)

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, консультування тощо) у сфері освіти, провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми з психологічних та гендерних питань у сфері освіти, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість. ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
практичні (семінарські)	18
самостійна робота	60

3. Структура курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	053 Психологія	1	вбірковий

Тематика курсу

Назва змістових модулів, тем (план)	Форма заняття	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Загальна теорія та методика історичної та культурної психології				
<p>Тема 1. ПРЕДМЕТ ІСТОРИЧНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.</p> <p>Об'єкт та предмет історичної та культурної психології, їх завдання. Розвиток історико-психологічних та культурно-психологічних ідей в європейській науці в XVII - XIX століттях. Дослідження «духу народів» як пролегомени культурної психології. Культурно-історична теорія Л. Виготського, її вплив на розвиток культурної психології. Концепція розвитку світової культури Й. Хейзінги, теорія гри. Основні віхи розвитку психологічної антропології: вчення про етос культури; функціоналізм, теорія моделей культури, культурологія Уайта, концепція основної особистісної структури. Історико-психологічні аспекти основних теорій психології XX століття (психоаналіз, біхевіоризм, теорія поля, гештальт-психологія, когнітивізм, інтеракціонізм, генетична психологія). Теорії впливу особистості на історичний процес (З. Фрейд, К. Хорні). Соціологічна теорія Е. Дюркгейма, тео психоісторична концепція Л. Демоза, епігенетична концепція Е. Еріксона, па Школа «Анналів», її вплив на становлення історичної психології. Історичний персоногенез та історична ідентичність особистості. Розвиток історичної</p>	Лекція, практич. робота №1	захист практичної роботи 1/ 5	12	1-2 тижні навчання

<p>психології в Україні (дослідження Н. Яковенко, М. Чепи, та нові підходи до психологічного історіописання (П. Берк, Д. Дільценбахер, Н. Еліас) та крос-культурних досліджень (Дж. Берри, Д. Мацумото, Г. Хофстеде, Т. Шварц).</p>				
<p>Тема 2. Методологія та методи Історичної та культурної психології Сучасні методологічні підходи та наукові парадигми в історичній та культурній психології. Методологічний монізм, плюралізм та еклектизм. Основні категорії історичної психології та її методологічні принципи: історичний процес, історіогенез, персоногенез, семіогенез, ментальність, історична свідомість, повсякденність, хронотоп. Система методів історичної психології, їх герменевтичні засади. Сучасні методологічні підходи та наукові парадигми в культурній психології. Методологічні підходи та парадигми (емік та етик підходи), стратегії дослідження (синхронна, діахронна). Основні категорії культурної психології: культурна дистанція, культурний шок, модальна особистість, структура базової особистості, етнічна ідентичність, інкультурація, акультурація. Система методів культурної психології, особливості застосування герменевтичного аналізу (контент-аналіз, дискурс</p>	<p>Лекція, Практична робота 2</p>	<p>Робота з першоджерелами та тестовий дистанційний контроль/5</p>	<p>12</p>	<p>1-2 тижень навчання</p>

<p>аналіз, нарративний аналіз). Крос-культурна стратегія досліджень у культурній психології.: абсолютизм, релятивізм, універсалізм. Подібність та відмінності поведінки в різних культурах. Інкультурація та соціалізація. Культурні аспекти соціальної поведінки - конформізм, цінності, індивідуалізм та колективізм. Характерні риси особистості в різних культурах. Процесуальна модель культури Т. Шварца та концепція особистості. Етнопсихологічна дослідження особистості на основі понять «соціальний характер», «родові властивості людини» (Е. Фромм). Мультикультурна стратегія дослідження.. Акультурація та міжкультурні стратегії. Загальна схема та модель акультурації Дж. Беррі, стратегії акультурації в етнокультурних групах та великих суспільствах. Поняття культурної різноманітності та мультикультурної ідеології.</p>				
<p>Тема 3. Розвиток психіки в культурі Поняття «культура» та «цивілізація» в міждисциплінарному дискурсі. Культурно-історична теорія, культурогенез психіки в історії. Сучасні погляди на культурогенез та культурний плюралізм. Традиційна культура та техногенна цивілізація. Аксіопсихологія культури та загальні проблеми історіогенезу психіки. Соціально-психологічний та психологічний вимір культури та цивілізації (теорія фігурації Н. Еліаса). Культурна історія тіла: психолого-історичне</p>	<p>Лекція, Практична робота №3-4</p>	<p>Тестові завдання/ Робота х першоджерелам и Захист практичної роботи 3-4./5</p>	<p>11</p>	<p>3 тижень навчання</p>

<p>вивчення. Первісний пансоматизм, тілесно-пластичний канон античності, гріховна плоть та одухотворене тіло. Культурна історія емоцій. Мова й мовлення в історії. Архаїчне, первісне, символічне та логічне мислення. Особливості традиційного способу, укладу та стилю життя, орієнтація поведінки особистості на монокультурність. Модерний спосіб та уклад життя, його крос-культурна домінанта в організації та конструювання соціальної взаємодії у великих та малих групах. Постмодерний спосіб життя, глобальність, мультикультуралізм, цінності толерантності та поваги до інших культур. Проблеми міграцій в сучасному світі в умовах миру та війни (наукової, освітньої, екологічної, економічної та інших).</p>				
---	--	--	--	--

Змістовий модуль 2. Психологічна характеристика історичних епох та культур

<p>Тема 4. Психологічна своєрідність давніх суспільств Проблеми палеопсихології. Теорія первісного мислення Л. Леві-Брюля. Психологічні аспекти аналізу міфоруального процесу, поняття міфу та ритуалу. Антропологія психоаналізу: З. Фрейд про тотем і табу. Теорія архетипів К. Юнга. Етнографічний підхід в історичній психології (Е. Тейлор, Д. Фрезер). Історико-еволюційний підхід М. Коула. Первісність як суспільство безпосередньої комунікації, психологічна організація дописемного суспільства. Первісні аграрні цивілізації. Повсякденне життя та регулярні практики давніх єгиптян, шумерів, вавилонян (особливості організації життєзабезпечення,</p>	<p>Лекція, Практична робота 5</p>	<p>Тестові завдання/ Захист практичної роботи дистанційний тестовий контроль 5</p>	<p>12</p>	<p>3 тижень навчання</p>
--	-----------------------------------	--	-----------	--------------------------

<p>спосіб та стиль життя). Античність в дослідженнях історичної психології. Психологічні особливості організації життєвого простору особистості в умовах античного полісу. Ж.-П.Вернан про логічний грецький розум. Повсякденне життя в добу античності, уклад життя, ментальність давніх греків та римлян. Психічне життя Середньовіччя та Ренесансу. Християнський дуалізм. Книжково-умоглядний характер культури. Середньовіччя в працях школи «Анналів» (Ф. Бродель, Ж. Ле Гоф). Людина в просторово-часових координатах середньовічного життя і діалогічна карнавальна культура. Повсякденне життя в добу Середньовіччя, уклад життя та регулярні практики мешканців міста з врахуванням станової диференціації. Роль містицизму в культивуванні автономного внутрішнього світу особистості.</p>				
<p>Тема 5. Психологічна своєрідність ментальності Нового та Новітнього часу. Теорії модифікації особистості під впливом протестантизму М. Вебера. Психологічна природа масових рухів Нового часу (теорії Г. Лебона, З. Фрейда, Е. Фрома, С. Московічі). Книжкова свідомість Нового часу і кінець риторики - «людина читаюча» Технічна цивілізація нового часу та зміни побуту. Повсякденне життя новочасного та модерного міста – придворний та буржуазний етикет, мода, чутки, плітки, театральні, літературні та інші салони. Трансформації ментальності особистості Нового часу, її специфіка, історичні чинники розвитку особистісної рефлексії та саморегуляції, поява «нової</p>	<p>Лекція, практ. робота №6-7</p>	<p>Захист практичної роботи №6-7 ,</p>	<p>11</p>	<p>4 тиждень</p>

<p>буржуазної сім'ї» та нових вікових періодів. Масова культура ХХ століття, техноємність побуту та їх вплив на спосіб та стиль життя. Розвиток психологічної науки як складова саморефлексії суспільства ХХ століття. Естетизація та медикалізація повсякденності в добу глобалізації, практична психологія на службі самовдосконалення особистості. Пролегомени ментальності інформаційного суспільства.</p>				
<p>Тема 6. Актуальні проблеми історичної та культурної психології Історична психологія комунікації. Історія читання, усна та візуальна історія. Дописемна традиція та міжпоколінна передача досвіду. Писемність, читання та дистанціювання поколінь. «Людина читаюча» і особистість у віртуальному світі. Писемна свідомість та віртуально-інформаційна свідомість. Психолого-історичні трансформації структури життєвих компетентностей та їх можлива деформація засобами масових комунікацій. Історія довкілля та психологічні особливості сприймання культурного ландшафту. Психологія історичної пам'яті. Психобіографія та психоісторія сім'ї. Поняття «покоління» в міждисциплінарному дискурсі: психологія, соціологія та історія поколінь. Типи поколінь, їх культурно-історичний характер. Погляди на міжпоколінну взаємодію в різних культурах, міжпоколінні стосунки та конфлікти і різні історичні періоди. Етнопсихологічні та</p>	<p>Лекція, практ. робота №8</p>	<p>Тестові завдання, захист творчих завдань з практичної №8 / Дистанційний тестовий контроль 10</p>	<p>12</p>	<p>5 тижень навчання</p>

<p>історичні прийоми дослідження міжпоколінної взаємодії в умовах родини. Етнопедагогіка запобігання конфліктів в родині та сучасні психологічні стратегії допомоги.</p> <p>Переосмислення історії тіла. Уявлення про тіло, розум, душу, анатомію тіла та красу зовнішності. Культура тіла та можливості його самоконструювання в різних культурах та історичних епохах. Історична психологія гастрономічної культури та харчової поведінки, стилі та кулінарні смаки. Психолого-історична реконструкція регулярних практик певної епохи на прикладі харчової поведінки та хороших манер, їх вплив на сучасні стратегії поведінки та життєве благополуччя особистості. Проблема деформацій харчової поведінки з погляду історії та сучасні підходи до їх корекції в річищі надання психологічної допомоги.</p> <p>Естетизація повсякденного життя та мистецтво як художнє спілкування. Естетична аксіологія різних епох: уявлення про красу зовнішності та довершеність поведінки. Мистецтво як образ і знак (Г. Белявський). Культурний простір та час художнього спілкування: естетична компетентність особистості, стиль поведінки та естетичний смак. Теорія хронотопа. Питання теорії та історичного розвитку психології мистецтва в творах Л. Виготського. Сучасна історична психологія мистецтва та її зв'язок з арт-терапевтичними практиками.</p>				

4. Система оцінювання курсу

Максимальна система оцінювання курсу	Максимальна кількість балів 100. 8 балів – відвідування лекцій, 35 балів студент отримує за час проведення практичних занять; 9 балів – тематичні тестування, самостійна робота та її захист 28 балів; ще 20 балів студент отримує під час виконання підсумкових тестових завдань.
Вимоги до письмової роботи	Тестові завдання містять 30 тестових завдань. Вага 1 питання – 1 бал.
Практичні заняття	Кожне практичне/семінарське заняття оцінюється в 5 балів. Вага практичних занять - 80 % від оцінки допуску.
Умови допуску до підсумкового контролю	Під час навчання на практичних заняттях отримати не менше 25 балів, а також, обов'язково захистити 3 практичні роботи дослідницького характеру. Вага індивідуальних робіт – 20% від оцінки допуску.

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Лекції	1		1		1		1		1		1		1		1		
Семінарські з-тя		5		5		5		5		5		10					
Самостійна р-та													28				
Індивідуальні завдання																9	
Підсумкові тестові завдання															20		
Залік																	100
Всього за тиж-нь	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	10	1	28	21	9	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p style="text-align: center;">Література Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Античний роман. Лонг. Дафніс і Хлоя. Херей і Калліроя / ред. кол.: М. Борецький (голова) та ін. Дрогобич: Коло, 2004. 192 с. 2. Арістотель Політика; пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. К.: Основи, 2007. 239 с. 3. Берри В.Дж. Кросс-культурна психологія; пер. с англ. - Х.: Изд-во Гуманитарний центр, 2007. 560 с. 4. Борисенко В. Традиції та життєдіяльність етносу на матеріалі святково-обрядової культури українців. К., Наукова думка, 2000. 191 с. 5. Борисенко В.К. Українське весілля: традиції і сучасність: монографія [Текст] / Валентина Кирилівна Борисенко. К.: СтилоС, 2010. 136 с. 6. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV – XVIII ст. Текст / Структура повсякденності: можливе і неможливе; [пер. з фр. Г. Філіпчук.] К.: Основи, 1995. 543 с. 7. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV – XVIII ст. У 3 т. Т. 1. К.: Основи, 1995. 543 с. 	

- Том 2. Ігри обміну; [пер. з фр. Г. Філіпчук]. К.: Основи, 1997. 585 с.
8. Бродель Ф. Ідентичність Франції. Простір та історія. Книга 1; [пер з фр. С. Глухової]. К.: Вид-во Жупанського, 2013. 368 с.
 9. Гейзінга Й. Homo Ludens; [пер. з англ. О. Мокровольського]. К.: Основи. 1994. 250 с.
 10. Глушко М. Методика польового етнографічного дослідження. Львів: Видавничий центр АНУ імені Івана Франка, 2008. 288 с.
 11. Данилюк І. Етнічна психологія як галузь наукового знання: історико-теоретичний вимір: монографія. К.: «Самміт-Книга», 2010. 432 с.
 12. Еліас Н. Процес цивілізації Соціогенетичні та психогенетичні дослідження. Київ, Видавничий дім «Альтернативи», 2003. 669 с.
 13. Еліас Н. Про німців ; [з нім пер. О. Кислюк]. К.: Юніверс, 2010. 432 с.
 14. Историческая психология: истоки и современное состояние: моногр. / автор. кол.; науч. ред. И.Н. Ковалея, В.И. Подшивалкиной, О.В. Яремчук. Одесса, 2012.395 с.
 15. Історико-психологічна реконструкція психологічної думки в етнокультурному просторі України: монографія / В.В. Куєвда, В.М. Летцев та інші; за ред.. В.Т. Куєвди, В.В. Турбан- Кіровоград, Імекс-ЛТД, 2012. 212 с.
 16. Козеллек Р. Минуле майбутнє. Про семантику історичного часу; [пер. з нім]. К.: Дух і літера, 2005. 380 с.
 17. Козеллек Р. Часові пласти. Дослідження з теорії історії; [пер. з нім]. К.: Дух і літера, 2006. 436 с.
 18. Колянкевич Л. Світ культурних дійств // Університетські діалоги. Львів, Центр Гуманітарних досліджень, 2009. № 9. 83 с.
 19. Кузнецова Т.В. Психологія культури (психолого-філософський аналіз) : Курс лекцій. К.: МАУП, 2006. 152 с.
 20. Ле Гоф Ж. Сердньовічна уява; пер. з франц. Львів, Літопис, 2007. 350 с.
 21. Нові підходи до історіописання / за ред.. Пітера Берка; пер. з англ. К.: Ніка-центр, 2013. 369 с.
 22. Топольський Є. Як ми пишемо і розуміємо історію. Таємниці історичної нарації К.: «К.І.С.», 2012. 400 с.
 23. Чепан М.-Л. Етнопсихологічний дискурс глобалізації: монографія / М.-Л. Чепан. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 104 с.
- Додаткова
1. Вількерсон І. Каста. Витоки наших невдовольень. Пер. Наталя Яцюк. К.: Лабораторія, 2022. 216 с.
 2. Голька Мар'ян. Суспільна пам'ять та її імпланти. К.Н Ніка-Центр, 2022. 216 с.
 15. Інформаційні ресурси
 3. Еліаде М. Трактат з історії релігії. . пер. Олексія Панича. ДУХ І ЛІТЕРА. 2016. 520 с.
 4. Ігнатенко І. Народна медицина українців середнього Полісся: традиції та сучасність. К.: Інтелектуальна книга, 2014. 336 с.
 5. Пухнер М. Писаний світ. Як література формує історію. Пер. Андрія Бондара. К.: Темпора, 2022. 460 с.
 6. Савчин М. Здоров'я людини: духовний, особистісний і тілесний вимір. Монографія. Дрогобич, «Посвіт», 2019. 232 с.

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски занять (відпрацювання)

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)

https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf

Виконання завдання пізніше встановленого терміну

Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)

https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf

Невідповідна поведінка під час заняття

Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.)

https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf

Додаткові бали

Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)

https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf

Неформальна освіта

Неформальна освіта зараховується згідно - Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.)

https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

Участь в опитуванні (анкетуванні)

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді. Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

Контактна інформація: Кафедра Психології розвитку вул. Шевченка, 57

tel:380342596136 kpr@pnu.edu.ua

Викладач (і) канд. психол. наук доц. Литвин-Кіндратюк С.Д. svitlana.lytvyn@pnu.edu.ua

Контактна інформація викладача lytvynkindr@ukr.net

Гостьові лектори

Викладач

С.Д. Литвин-Кіндратюк